

3.
Göteborg
Styrsö 151
Sandvik

Boplatsområde stå

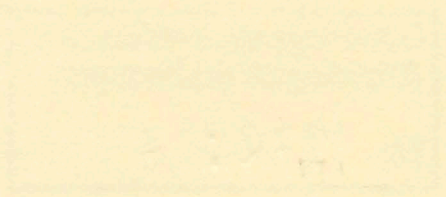
Inv.nr 49286

Fyndrapporter 1973

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1972:17

Ark. Ark. Gbg. Kom.

Dnr 252/72 29 SEP. 1972
0925

Göteborgs arkeologiska museum

befullmäktigas härmed att — efter skedd tillsägelse till jordens ägare eller innehavare — under loppet av år 1972 ^{prov/} företaga undersökning av boplatsen 25:S 54, Sandvik, Styrso socken och kommun, Västergötland.

med åliggande för fullmaktens innehavare

att före förrättningens påbörjande träffa överenskommelse, skriftlig eller i vittens närvaro, med jordens ägare eller innehavare huruvida och till vilket belopp ersättning för skada i följd av förrättningen må utgå,

att omedelbart efter förrättningen { återställa fornlämningen i dess förutvarande skick,
borttaga fornlämningen,

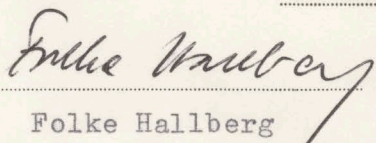
att till riksantikvarieämbetet dels *omedelbart* insända skriftligt meddelande, när förrättningen är utförd, dels ock *senast en månad* efter förrättningens avslutande, om icke anorlunda överenskommes, inlämna såväl rapport över verkställd förrättning som fynd och övrigt material, samt

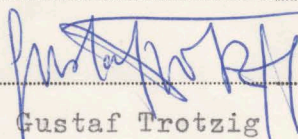
att i övrigt ställa sig till efterrättelse bestämmelserna i lagen den 12 juni 1942 om fornminnen; och rekommenderas fullmaktens innehavare härmed hos alla vederbörande till det bästa.

Denna fullmakt bör medhavas vid förrättningen för att vid behov företes för vederbörande.

OBS! Fynd, som kräva skyndsamma konserveringsåtgärder, böra **omedelbart** insändas till ämbetet, väl emballerade samt försedda med fyndförteckning.

Stockholm den 25 september 1972

Folke Hallberg

Gustaf Trotzig

Fullmaktens innehavare bör, innan förrättningen påbörjas, om möjligt sätta sig i förbindelse med

Ämbetets ombud i orten är

Riksantikvarieämbetet
Statens Historiska Museum
Box 5405
114 84 STOCKHOLM

Göteborgs arkeologiska museum
Skärgårdsgatan 4
414 58 GÖTEBORG

Dnr 8511/73

Riksantikvarieämbetet får meddela, att riksantik-
varien vid föredragning den 15 oktober 1974
har beslutat, att fynden från undersökning å fastigh. 25:S
54 Sandvik, Styrsö sn, Vg, utförd av Karin Rex

tillföres GAM

Fynden har ~~ej~~^{XXX} begärts av Eder. Fynden ej insända
av Eder

~~XX~~
~~Fynden jämte förteckning över dem kommer att överlä~~
~~mnas till Statens Historiska Museum.~~

Stockholm den 15 oktober 1974

För riksantikvarieämbetet

Margareta Biörnstad
Margareta Biörnstad

Landskap: Västergötland

Härad:

Socken: Styrso

Gård/fastighetsbeteckning: 25:S 54 (Styrso 151)

Dnr 34/74

Datum 74-01-21

Inv.nr 49286

Art, antal Flinta

Gåva. Köp. GAM fältarbete. Inlämnat för registrering.

Inlämnat av: Fältavd.

Boplatsfynd. Gravfynd. Depåfynd. Lösfynd.

Fyndomständigheter: Se Fyndrapporter 1973

Signatur: MN

Dnr. 37/74

STYRSÖ 151

~~25.S 54~~ SANDVIK STYRSÖ
BOPLATSOMRÅDE STENÅLDER

25:S 54 SANDVIK STYRSÖ BOPLATSOMRÅDE STENÅLDER

Boplatsområde med avfallsmaterial av flinta. Osäker datering.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Läge: Styrso 1:109, 1:197, 1:45.

Grävningssorsak: Planerad villabebyggelse.

Grävningstid: 30-31 augusti 1972.

Arbetstid i fält: 14 arkeologtimmar och 45 grovarbets-
timmar.

Undersökt yta: 2 955 kvm provyta, ca 15 kvm grävd yta.

Platsledare: Karin Rex.

TOPOGRAFI

Undersökningsområdet var beläget på Styrso västra udde i en nordost-sydvästgående dalgång, som var omgiven av mindre bergknallar i söder och norr (fig 1). Dalgången mynnade ut i havet i sydväst och nordost, och dess högsta parti, med undersökningsområdet, låg på en höjd av ca 20m över nuvarande vattennivå. En stor del av dalgången var bebyggd med villor, och i några av dessas trädgårdar hade påträffats flinta, sot och sten. Enligt villaägare hade det möjligen varit härdar.

Vid undersökningstillfället var området skadat av en grusgrop. Dessutom hade en större jordhög påförts i anslutning till grusgropen. För övrigt var undersökningsområdet bevuxet med gräs och ljung och begränsat i väster av ett klapperstensfält (fig 3,4).

TIDIGARE FYND

Från området fanns tidigare följande fynd registrerade vid GAM:

Inventarienummer 84271, 84369 18 st avslag.

Dessa fynd var samlade i grusgropen.

ARBETSBESKRIVNING

Över området utlades 36 st provgropar, vilka grävdes till ett djup av ca 80 cm. Grusgropens kanter yt-plockades. För att kontrollera den geologiska lagerföljden upptogs 3 st schakt till en sammanlagd längd av 7 m. Dessa grävdes till 1,5 m djup.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

Provgroparna inom området uppvisade en enhetlig lagerföljd med ett tunt grästorvslager och därunder finsand. Detta finsandslager var mycket mäktigt och kunde ej genomgrävas i groparna. I några av groparna fanns dock sten, vilken utgjorde del av det klapperstensfält, som begränsade undersökningsområdet i väster (fig 2). I nästan samtliga gropar påträffades flinta, men dock mycket sparsamt (fig 2).

För att kontrollera den geologiska lagerföljden grävdes 3 st schakt.

Schakt A grävdes vid provgrop 24 ca 2 m långt och till ett djup av 1,5 m. Lagerföljden bestod endast av finsand, som i botten var mycket hårt packad (tolkat som postglaciala transgressions- eller regressionslager.) Fynden låg i överdelen av sandlagret och till ett djup av ca 20 cm.

Schakt B grävdes 2 m långt intill provgrop 26 och in mot berget. Lagerföljden överensstämde med den från schakt A, men i botten av schaktet på berggrunden fanns dessutom en del sten.

Schakt C grävdes vid provgrop 8 till en längd av 3 m. Lagerföljd och fyndnivå överensstämde helt med den från schakt A.

Fynden består huvudsakligen av flinta, men enstaka bitar av pimpsten förekommer. På en av dessa bitar finns möjligen slippår (fynd 23). Flintan är till största delen svallad och vitpatinerad. Den utgöres huvudsakligen av obearbetade råklumpar med endast ett fåtal avslag. Inga redskap påträffades, men däremot ett avslag med retusch och en bit av ett slipat föremål. Från område A har dessutom inlämnats ett långt spån, vilket är det enda från området.

49286: FYNDTABELL

Fynd nr	Grävn enhet	Flinta avslag		Flinta övrig		Flinta redskap		Övrigt				
		st	gr	st	gr	art	st	gr	art	st	gr	
:1-2	1	Pg 1	2	4	3	28						
:3-4	2	Pg 2	2	5	8	454						
:5-6	3	Omr A	2	14	1	106						
:7-8	4	Pg 3	1	28	1	1						
:9	5	Pg 4			7	17						
:10-11	6	Pg 5	1	44	3	244						
:12-13	7	Pg 6	2	23	6	96						
:14	8	Pg 7			2	22						
:15-16	9	Pg 8	8	204	19	424						
:17-18	10	Grusgrop	14	84	24	120	Avsl av slip redskap	1	3	Pimpsten	9	31
:19-21							Avsl m ret	1	2			
:22	11	Pg 9			5	416						
:23	12	Pg 10	5	42								
:24	14	Pg 12	1	1								
:25	15	Pg 16	2	2								
:26	16	Pg 15			4	12						
:27-28	17	Pg 19	1	34	1	4						
:29	18	Pg 20			1	12						
:30	19	Pg 22			2	8						
:31-32	20	Pg 23	1	<1	4	13						
:33	21	Pg 25			3	<1						
:34	22	Pg 24			8	12						
:35-36	23	Pg 26	1	<1	2	1				Pimpsten m slippår	1	87
:37												
:38-39	24	Pg 27	2	4	6	12						
:40-41	25	Pg 28	1	<1	9	40						
:42	26	Pg 29			1	<1						
:43	27	Pg 30			5	75						
:44	28	Pg 31			5	11						
:45	29	Pg 32			9	4						
:46	30	Pg 33			8	5						
:47-48	31	Pg 35	2	4	4	4						
:49	32	Pg 36			2	7						
:50-52	33	Sch A	2	<1	3	4				Pimpsten	1	5
:53-54	34	Sch B	3	79	10	142						
:55-56	35	Sch C	4	4	18	60						
Summa			57	580	185	2366		2			11	

TOLKNING

Det är troligt att undersökningsområdet utgör den yttre delen av en större boplats, som genom villa-bebyggelsen nu försvunnit. Uppgifterna om sot, kol och sten i trädgårdarna samt fynd av flinta stöder denna tolkning. De nu bebyggda tomterna har även det för en bosättning lämpligaste läget, väl skyddade från västvindarna genom omgivande bergknallar.

Någon inlagrad mesolitisk bosättning har ej påträffats, och förutsättningar för en tidig mesolitisk bosättning har knappast funnits inom detta område. Vid ett vattenstånd på 25 m var området endast några små kobbar i havet, och fyndens läge i den översta delen av sandlagret visar, att de troligen hamnat på platsen först efter att vattnet¹⁾ lämnat området, dvs tidigast omkring 3 000 f Kr¹⁾. Att fynden är så kraftigt svallade får sin förklaring i att området tidvis kan ha varit öppet och sandmassorna ej täckta av ett bindande vegetationsskikt. Då kan vinderosion ha omlagrat sandmassorna och samtidigt förorsakat att flintan blivit rundnött.

SAMMANFATTNING OCH DATERING

Undersökningsområdet bestod av en sandig dalgång, som sluttar åt havet i sydväst och nordost. I denna dalgång, omgiven av bergknallar, har en stenåldersbosättning ägt rum. Undersökningsområdet omfattade troligen denna bosättnings yttre del, då boplatsens centrala del troligen förstörts genom villabebyggelse. Fynden av bl a ett spån samt pimpsten och en skärva av slipat föremål tyder på en datering till neolitikum. På geologisk väg kan man anta att en datering till efter PG är trolig, och för denna del av området ej före omkring 3 000 f Kr då vattnet lämnat denna nivå.

SUMMARY

The investigation comprised part of a probably larger settlement area, partly destroyed by present-day building. It was situated in a small valley in the north-west part of the island Styrso in the archipelago of Gothenburg (figs. 1,2). The area was sheltered by small hills and was situated at a height of c. 20 m above sea level. Postglacial transgression and regression layers, consisting mainly of sand, filled the valley. The finds comprised a small amount of flint and some pieces of pumice and came from the upper part of the layer of sand. A fragment of a polished flint tool can possibly date the site to the Neolithic.

Karin Rex

Litt:

- 1) Sandegren o Johansson. Beskrivning till kartbladet, Göteborg. SGU Ser Aa No 173 sid 97.

Kläppholmarna

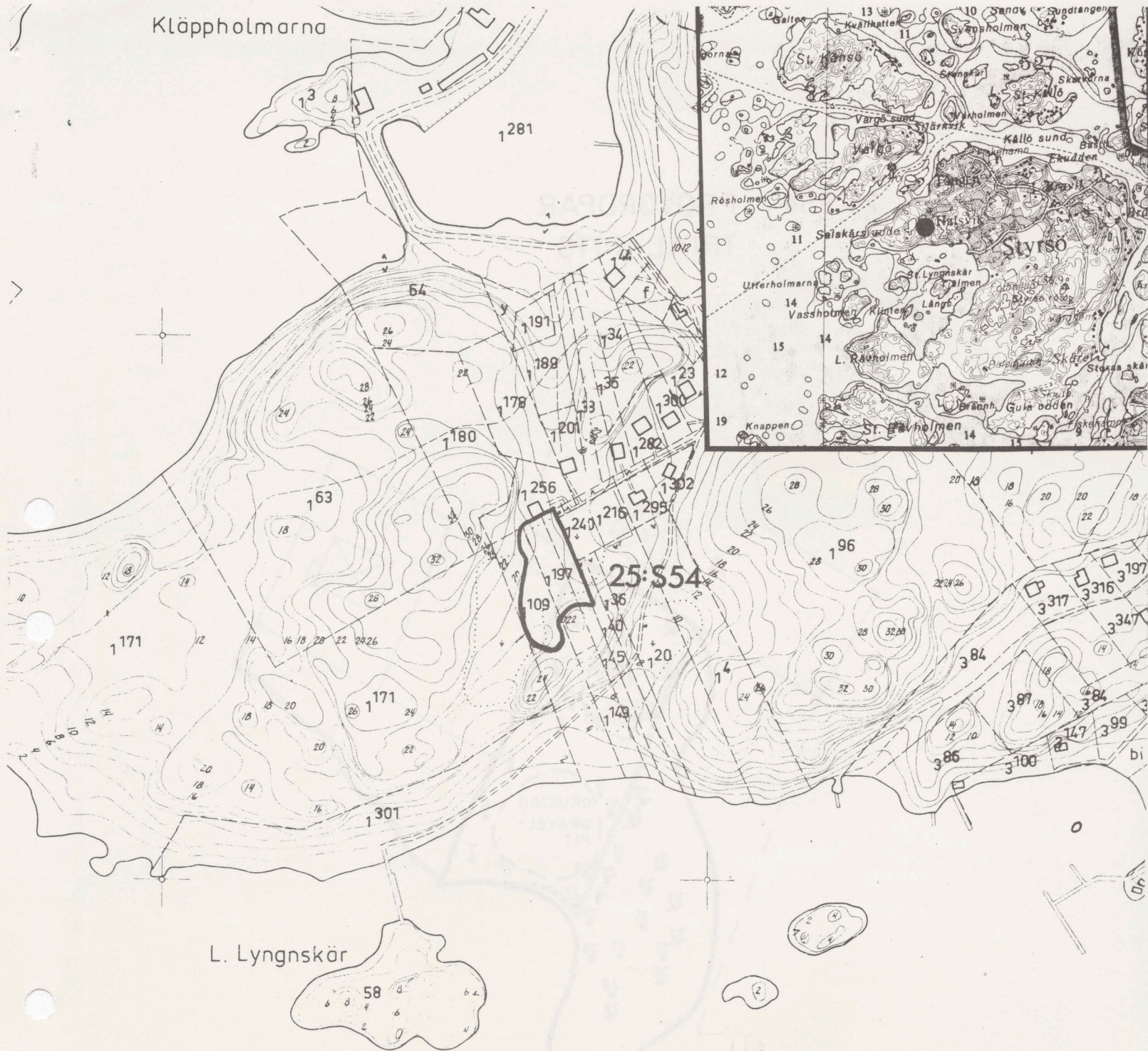

Fig 1

Topografisk karta. Boplatsoområdet markerat.
Topographical map. The settlement area is marked.

Skala 1:4000

Översikt. General view.

Skala 1: 50000

25:S54 PROVGROPAR
TRIAL- PITS

—	GRÄNS FÖR UNDERSÖKNINGSOMRÅDE	LIMIT OF EXCAVATION AREA
●	GROP MED KLAPPERSTEN	PIT WITH SHINGLE
○	FYNDTOM GROP	PIT WITHOUT FINDS

FIG 2

SKALA 1:1000

Fig 3
 Undersökningsområdet. Foto från sydsydost.
 The investigation area. View from the south-south-east.

Neg. nr. 36855

Fig 4
 Undersökningsområdet. Foto från nordost.
 The investigation area. View from the north-east.

Neg. nr. 36856

Neg. nr. B 6857

Undersökningsområdet. Foto från nordnordost.

Neg. nr. B 6858

Undersökningsområdet. Foto från sydväst.